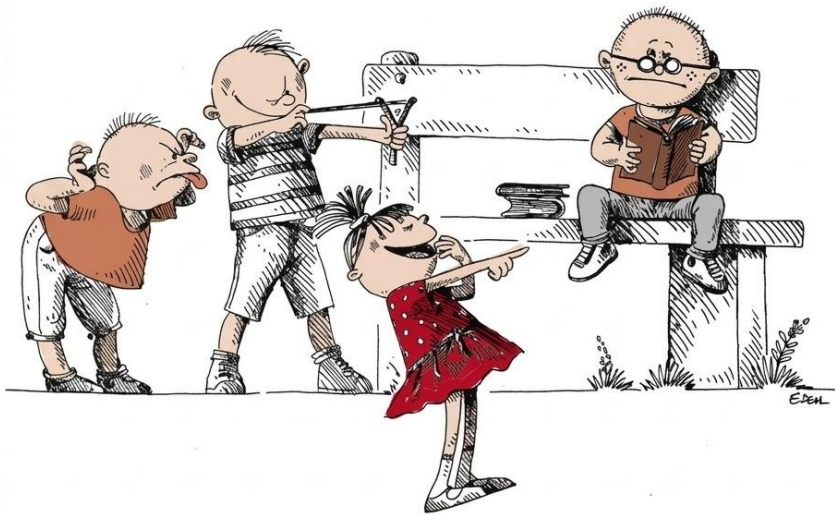

A felhasznált képek alkotója: ÉDUA

„ÓVODÁSABB ÓVODA – ÓVODÁSABB ISKOLA...”

Bíró Gyula főigazgató, c. egyetemi docens

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

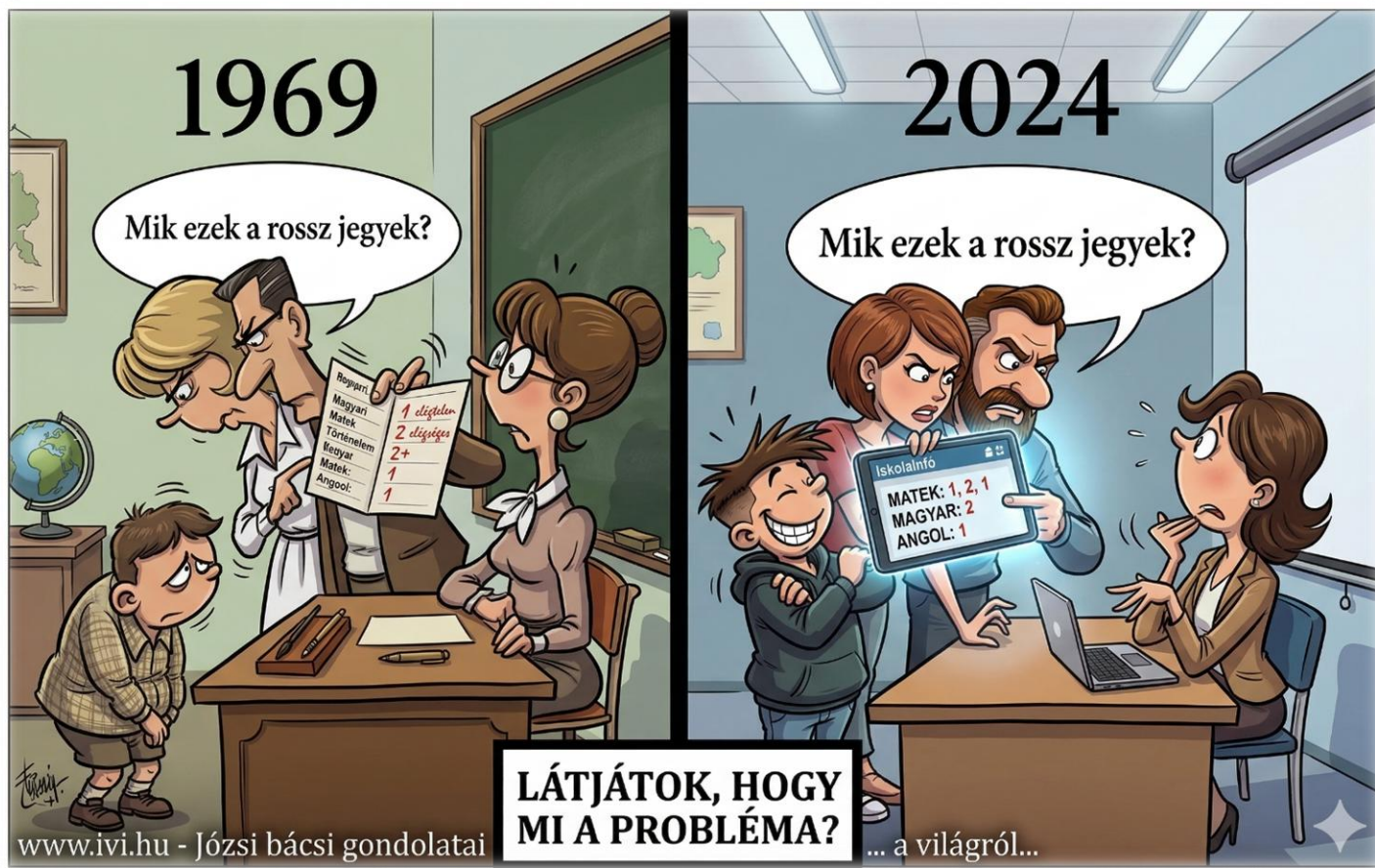
Nemzeti Tehetség
Program

GÁL FERENC
EGYETEM

PICI, ARANYOS 3 ÉVES ÓVODÁS

„HOGY MEGÉRTSÜK, MENNYIRE NEHÉZ MOST
ELŐRE LÁTNI A JÖVŐT,
ELÉG ARRA GONDOLNUNK, HOGY MENNYIRE NEHEZEN LEHETETT
VOLNA ELŐRE LÁTNI MINDAZT, AMI BEKÖVETKEZETT” /KEN ROBINSON/

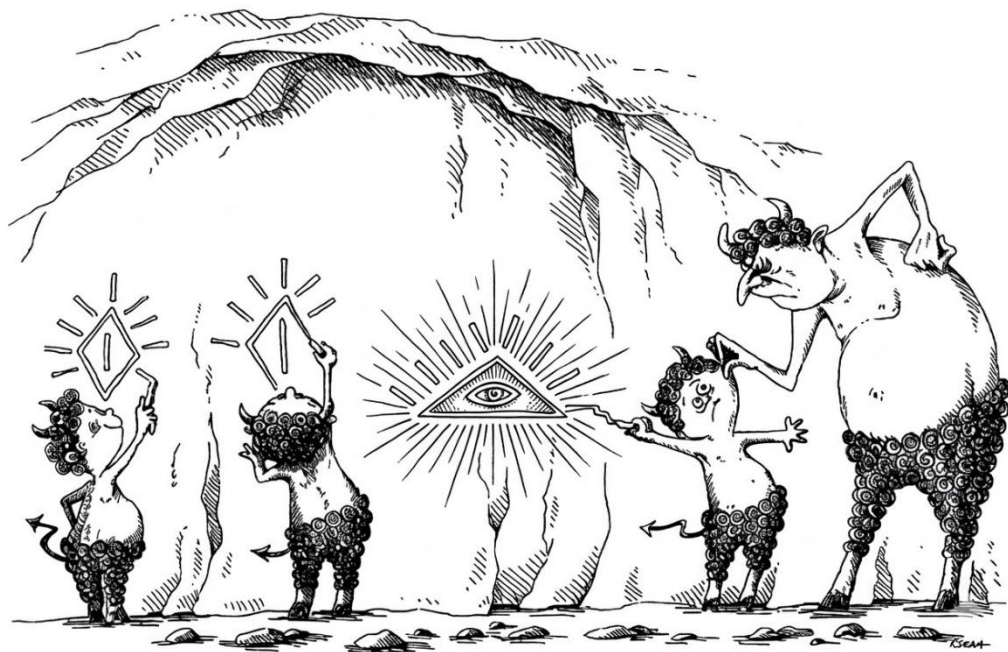

Nevelési Tanácsadó

Hát lehet, hogy én tényleg hülye vagyok.

Már fél éve járunk a nevtanba,
de csak most tudtam meg,
hogy a nevtan az nem egy tantárgy,
mint a nyelvtan, számtan, mértan.

Ráadásul kiderült,
hogy nem is énmiattam járunk oda,
hanem az anyu miatt,
hogy megtanítsák végre,
hogyan kell egy gyereket
rendesen nevelni.

/Békés Veronika: Iskolabolygó/

A PSZICHOLÓGUS... TUDJA A „TUTTIT”

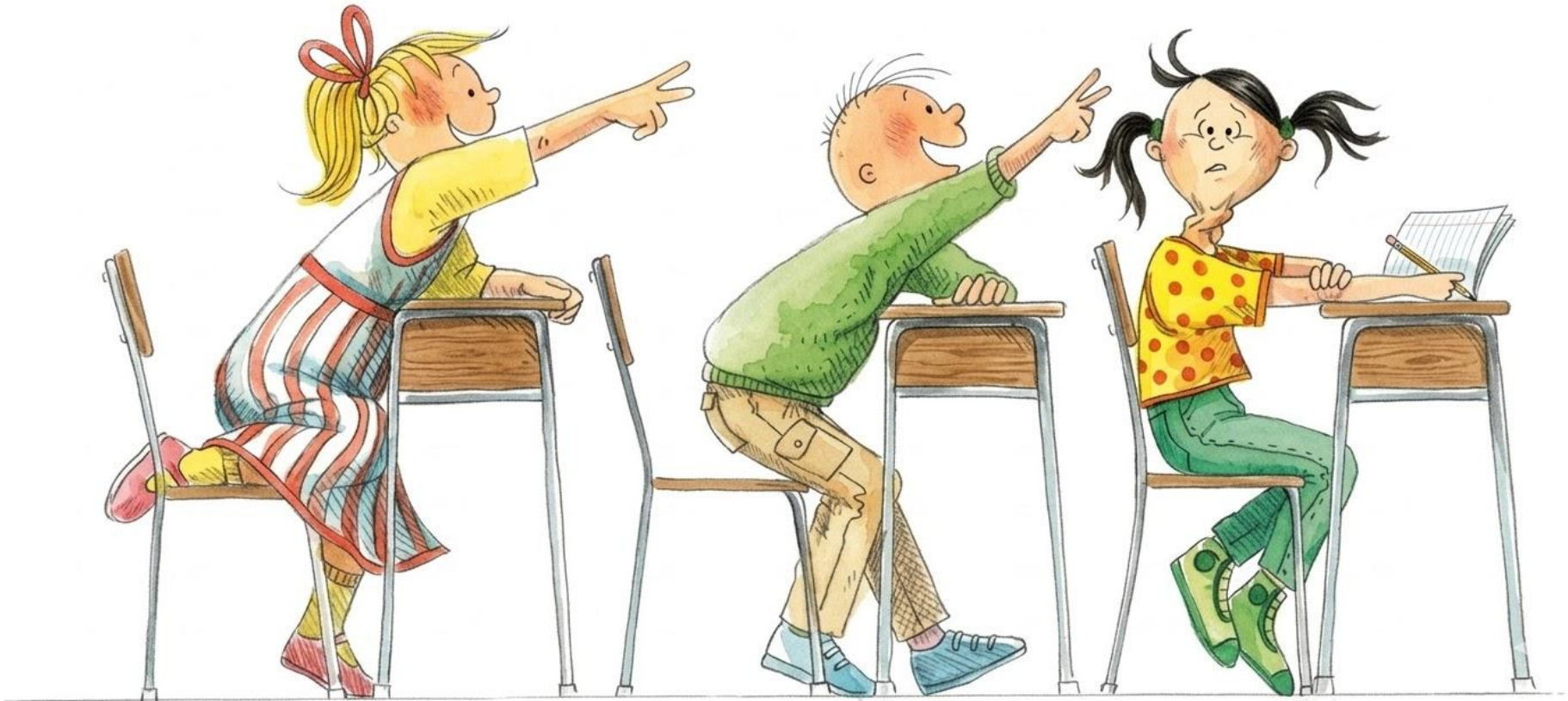
„Kövér. Cigány. Dadog. Kicsi. Colos. Eláll a füle. Szeplős. Vak. Süketnéma. Buta. Tolókocsis. Árva. Nincsen Reebook cipője. Négy testvére van. Sánta. Izzad. Egyke. Erdélyből, Kárpátaljáról, Újvidékről jött. Néger, arab, kínai. Nem hívő. Hívő. Katolikus, református, zsidó. Baptista, mohamedán, muzulmán. Telepi, sorházas, helybéli, idegen, bevándorló, menekült, migráns. Fiú, lány, fiús lány, lányos fiú. Csúnya. Deszka. Pipaszár. Ügyetlen. A-s, B-s, C-s, D-s. Komjátis, Szentgyörgyis, Veres Pálnés. Alvégi, felvégi, szegény, gazdag. Szülei parasztok, munkanélküliek, fehérgallérosok, seftesek, közmunkások vagy éppen újjgazdagok. Dédapja gróf volt, nagyapja kommunista, az apja fideszes, bátyja szoci, édesanyja a kormányhivatalban vezető..., stb., stb., stb.” /Bíró Endre/

MÁS – MINT MI

-FELÜLEMELKEDETTSÉG/INTELLIGENCIA/KULTÚRÁLTSÁG-

TUDUNK-E MIT KEZDENI...?

- A GENERÁCIÓS FESZÜLTSGGEL? - Y SZÜLŐK Z GYERMEKEI: A „DIGITÁLIS BENNSZÜLÖTTEKEL”?
- A CSALÁDI KAPCSOLATOK LAZULÁSÁVAL?
- AZ INFOKOMMUNIKÁCIÓS KIHÍVÁSOKKAL?
- AZ ALACSONYABB MOTIVÁCIÓS SZINTTEL?
- A „KÖRNYEZETTUDATLANSÁGGAL”?
- AZ INTÉZMÉNY ÉS SZÜLŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSI „KÉNYSZERÉVEL”?
- SZOLGÁLUNK VAGY SZOLGÁLTATUNK?
- TEHETSÉGEINKKEL, SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ KISGYERMEKEKKEL?
- HÁTRÁNYOS HELYEZTŰ ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEINKKEL?
- AZ ESÉLYEK EGYENLŐTLENSÉGÉVEL?
- A „MÁS” GYERMEKKEL?
- SZÜRKESEG PREFERÁLÁSÁVAL?
- A RÉGI - ÚJ FOGALMAKKAL? - TANFELÜGYELET? SZAKTANÁCSADÁS? ÉLETPÁLYA? E-PORTFÓLIÓ? „PAPÍR PEDAGÓGIA” – „PAPÍR PEDAGÓGUS”, PEDAGÓGUS SZEREPEK, PROJEKT, KOMPETENCIA, ÖNREFLEXIÓ,

ISKOLAI DEFEKTUSOK→

ISMERETKÖZPONTÚSÁG, LEXIKALITÁS, TEKINTÉLYELVŰSÉG

MAGYAR OKTATÁSI RENDSZER

2024 – 65%

BEMENETI TÉNYEZŐK

RENDSZEREN BELÜLI
TRANSZFORMÁCIÓK

KIMENETI EREDMÉNYEK

EREDMÉNYEK=KIINDULÁSI FELTÉTELEK+ERŐFESZÍTÉSEINK

TÚL SOK JÁTÉKSZER

TÚL SOK ÓVODA/ISKOLA UTÁNI TEVÉKENYSÉG

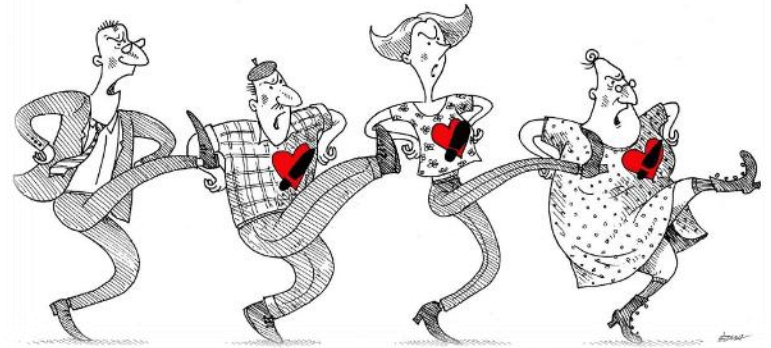
TÚL SOK TÉVÉZÉS VAGY SZÁMÍTÓGÉPEZÉS

TÚL SOK FELNŐTT INFORMÁCIÓ

ÉS EZEK MELLETT AZ „APRÓSÁGOK” ÓVODA VAGY ISKOLA UTÁNI BEVÁSÁRLÁS, A KÖZLEKEDÉS, AZ ORVOSI VIZSGÁLATOK, A TÚL SOK HÁZI FELADAT...

MIVEL TÁMAD A KÜLVILÁG?

„Általános jegyek”

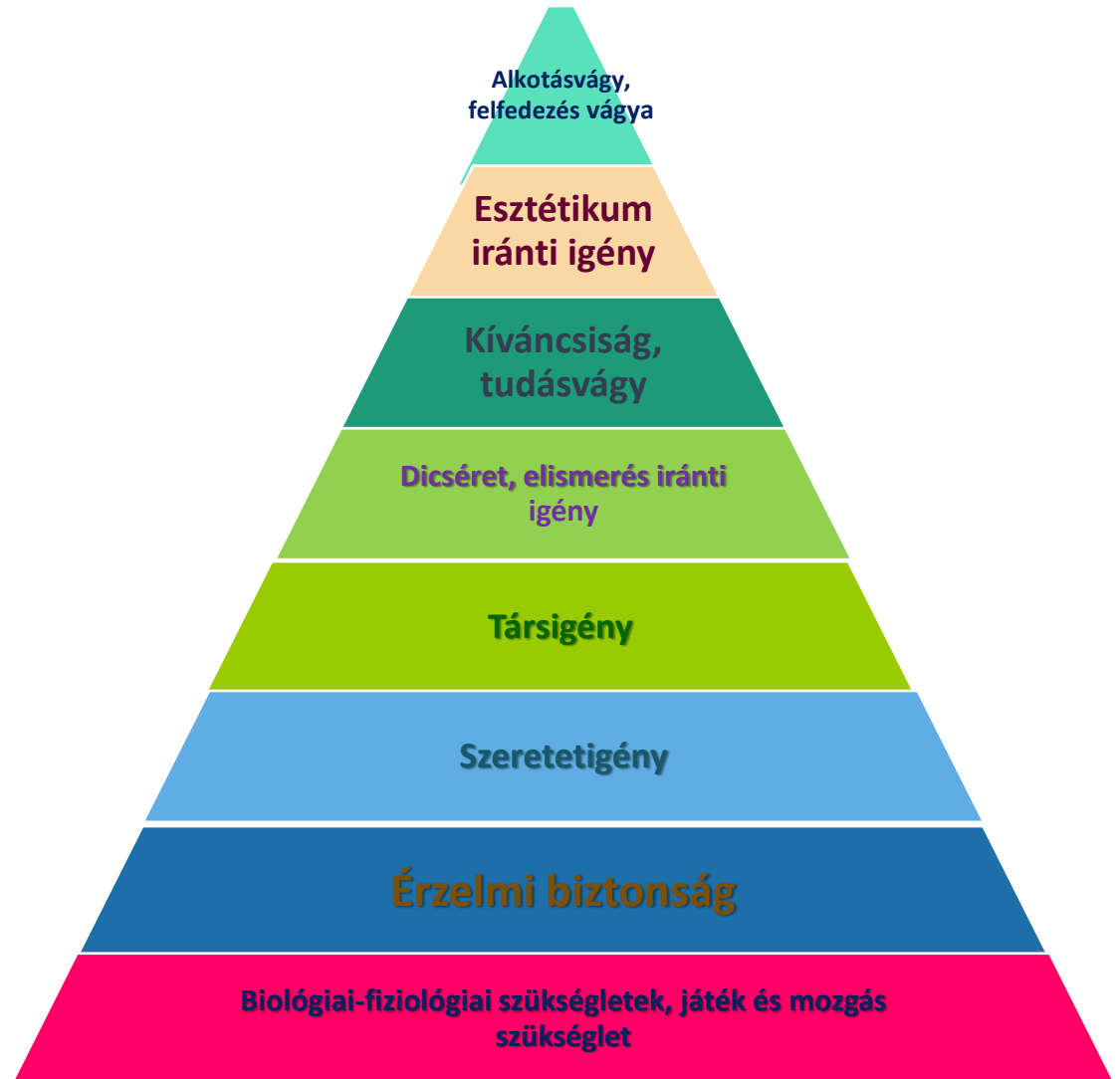
- A magyar óvoda a köznevelési intézmények között az első, a kapu
- Minden gyermek aki betöltötte a 6. életévét tanköteles (kivéve akiket az Oktatási Hivatal – szakvélemények alapján – további egy év óvodai nevelés engedélyez!)
- Az elmúlt évek az óvodák infrastrukturális felújításáról szóltak országos szinten
- 1996 óta van érvényben az Alapprogram
- Hiába van állandó érdeklődés az óvodapedagógus képzés iránt egyre gyorsuló ütemben nő az óvodákban a szakember hiány -!?-

ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA -VAN MEGÚJULÁS !?-

- GYERMEKI SZEMÉLYISÉG TISZTELETE
- GYERMEKEK KÖZÖTTI FEJLŐDÉSI KÜLÖNBSÉGEKRE ALAPOZOTT SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS
- JÁTÉK, MINT A SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS LEGFŐBB ÚTJA
 - FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉN:
 - 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet
 - 255/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet
 - 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelet
 - ...
- KORREKCIÓS-FEJLESZTŐ → AZ ISKOLA ELVÁRÁSAIHOZ IGAZODÓ TEVÉKENYSÉGRENDSZER
- SZEMÉLYISÉGGÖZPONTÚ NEVELÉS → „HOZZÁADOTT ÉRTÉK”?
- EMOCIONÁLIS ÉS KOGNITÍV DISSZONANCIA

A GYERMEKI SZÜKSÉGLETEK

EGYET ELŐRE –
KETTŐT HÁTRA...

3 ÉVES OVISOK...
6 ÉVES OVISOK...

„A KÉSŐBBI EREDMÉNYES ISKOLAI ELŐREHALADÁSHOZ FONTOS KÉPESSÉGEIK ÉS KÉSZSÉGEIK FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN AZ ÓVODAI CSOPORTOKBAN NAPONTA ÖSSZESEN 45 PERCES IDŐKERETBEN, A FELADATRA DIFFERENCIÁLT, A GYERMEK EGYÉNI TERHELHETŐSÉGÉHEZ IGAZODÓ – AMENNYIBEN AZ INFRASTRUKTURÁLIS ADOTTSÁGOK LEHETŐVÉ TESZIK, KÜLÖN TÉRBE SZERVEZETT – ISKOLA-ELŐKÉSZÍTŐ FEJLESZTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGBEN VESZNEK RÉSZT”.

„ISKOLA ELŐKÉSZÍTŐ NEVELÉS”

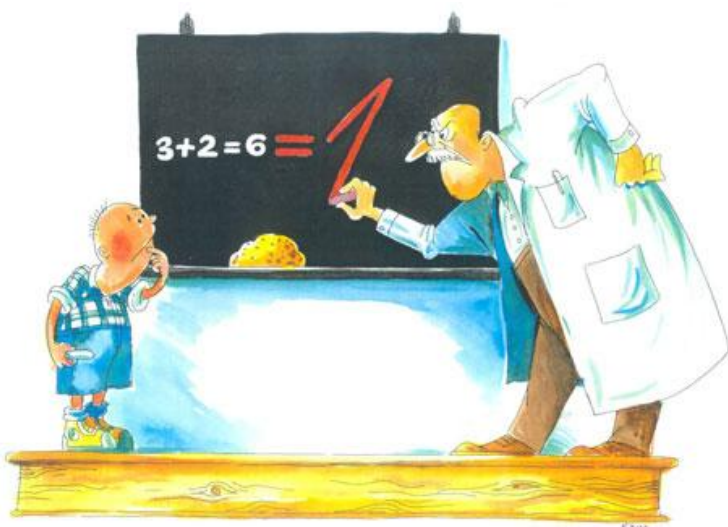
A MAGYAR ÓVODAI NEVELÉS SAJÁTOSSÁGAI

- Családias, együtt élésre épülő, a közösség fejlődést elősegítő viszonyrendszerével
- Életkori szabadság/heterogenitás a szervezeti keretekben
- Személyhez kötődésre épülő, érzelmileg determinált
- Sajátos tevékenységekre épül /Alapprogram
- A szabad játék túlsúlyát biztosítja
- Tapasztalati/cselekvő tanulásra alapozott
- Állandó, közvetlen óvodapedagógus jelenlétet igényel, a felnőtt gyermekközpontúságot érvényesítő vezető szerepével

ERÉNYEK

- Gyermek és személyiségközpontú
- Befogadó – inkluzív
- Szükségletre alapozott nevelés
- Tevékenység alapú nevelés
- Játékközpontú
- Nagy módszertani szabadság

GYENGESÉGEK

- Alapvetően a életkorra koncentrálnak a nevelés – fejlesztés
- Befogadó , de rendszerszinten működtetnek autokratikus megoldásokat
- A szükségleteket elfogadja, de életkorra és elvárt képességekre tervez
- Tevékenységeknek nevezik a felnőttcentrikus foglalkozásokat is
- Képességfejlesztő játékoknak van presztízse, a szabad játék túlsúlya nem tud érvényesülni
- Alacsony az alternatívitási hajlam az óvodákban

FOGLALKOZÁS KÖZPONTÚ GYAKORLAT

– RÉGEN ?-

- A foglalkozások tartalma jelezte az óvodai nevelés értékét
- **Ismeretkörök** általános gyakorlata minden óvodai csoportban (pl. évszakok, állatok, stb.)
- A foglalkozáson mutatott „**gyermeki teljesítmény**” az **alapja a fejlődés értékelésének**
- Elvárt tartalmakkal és elvárt képesség szintekkel operál
- Ami nem volt foglalkozás, az csak másodlagos volt az óvodai nevelésben(szabad játék)
- A felnőtt irányító, központi szerepéből értelmezhető a pedagógus munkája (teljesítménye, eredménye is)
- **A hétköznapi kényszerek gyakorlata**

TEVÉKENYSÉG...

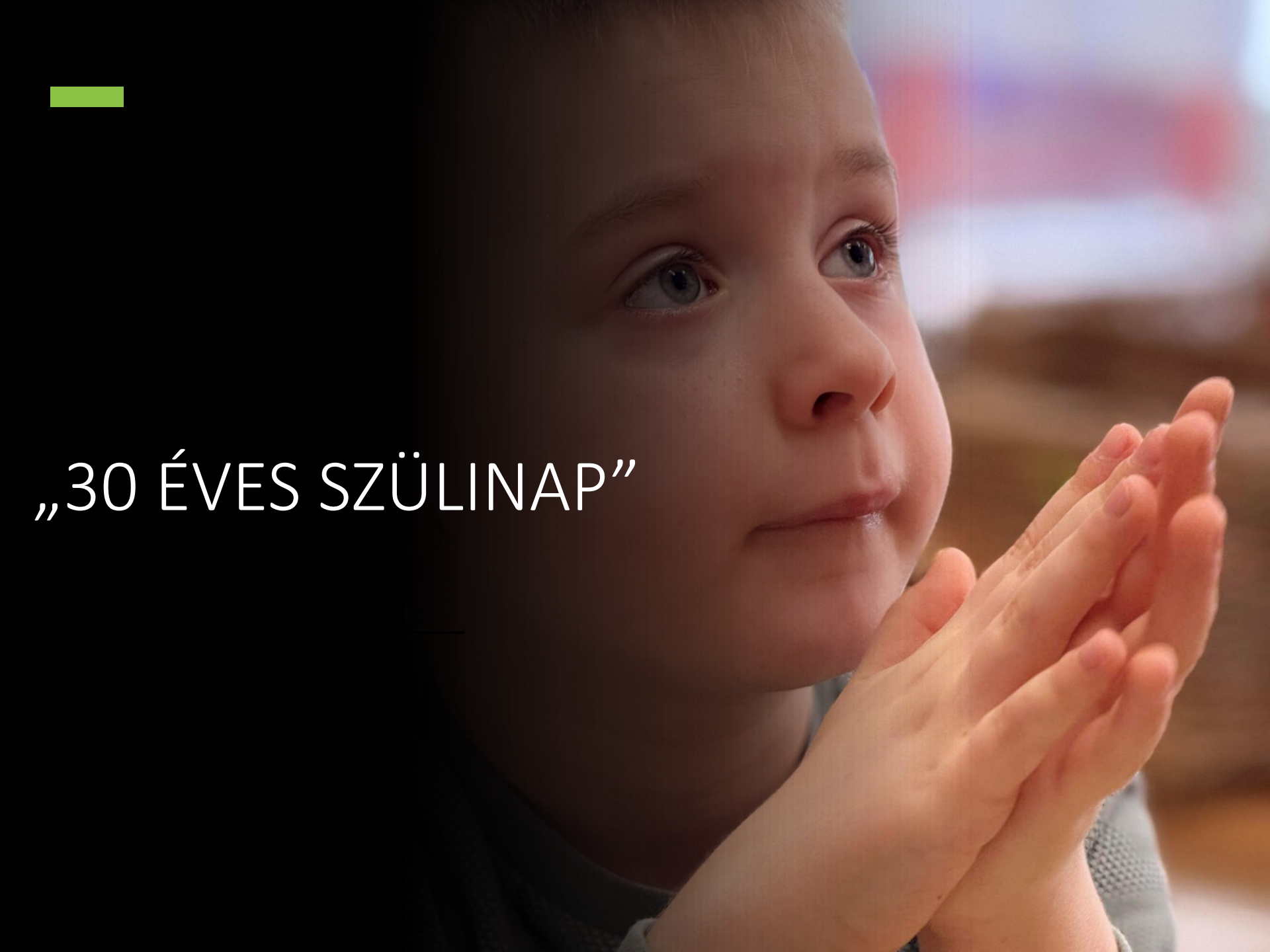
- A gyermekek ismérvei alapján fogalmazódik meg a tartalom igénye
 - A gyermek számára fontos célja van
 - Távlatot ad a gyermekek számára
 - A létrehozás, az alkotás hozzátartozik
 - „Egyéni hasznót”, érdekeket vél a gyermek benne
 - Gyakorlati illeszthetősége van az óvodai/családi/.... **Élethez**
 - A gyermek számára az elérhető eredményt szimbolizálja
- A tevékenység befolyásolhatósága a gyermek számára is biztosított

Tendenciák

- Komoly, erős tábora (de kicsi), szakmai eseményei vannak a gyermekhez igazított nevelési gyakorlatnak
- Csendes nagy tábora van az oktatáscentrikus személetnek, mert ennek a módszertana kidolgozott, és gyermeknek kell igazodnia a felnőttekhez
- Az iskolához való alkalmazkodás önalávető rutinja működik
- A tehetséggondozás iskolai modellje vált iránymutatóvá az óvodákban is, a sajátos és különleges képességű gyermekek fejlesztése helyett
- A szülők körében egyértelmű a bizonytalanság az óvoda valódi szerepéről, így szakmai irány helyett ők várják el a „biztos jövőt”

Perspektívák

„30 ÉVES SZÜLINAP”

Múlt és a Jelen

Szocialista óvoda: 1971 ONEP

1996 óta ALAPPROGRAM

Szempont	Szocialista óvoda (1971 ONEP)	Alapprogram (1996 óta)
Logika	Életkorhoz rendelt pedagógiai logika és követelmények.	Szükségletek köré épülő logika, eltérő érési dinamika.
Gyermekkép	Az eltérést problémaként értelmezi.	Elfogadja az egyéni sajátosságokat és eltérő fejlődési ütemet.
Alapmodell	Iskola: katonai szervezettség, életkori szegregáció, versengés.	Család: életkori sokféleség, érzelmi biztonság, szeretetkapcsolat.
Szervezés	Egyszerre mindenki ugyanazt csinálja (foglalkozás központúság).	Párhuzamos tevékenységek egyéni vagy érdeklődési csoportoknak.
Tartalom	Tanterv alapú ismeretnyújtás, nyelvi formulák prioritása.	Aktualitás, gyermeki érzékenység és tapasztalatszerzés.
Attitűd	Irányítás, értékelés, fejlesztés.	Elfogadás, segítség, támogatás.
Rendszer	Állami rendszer, központi program, helyi döntések nélkül.	Helyi rendszer, saját pedagógiai program és döntési jogkör.

A változás lényege

A rendszerváltás után az óvoda az **iskola előkészítőjéből** a **személyiség általános alapozójává** vált.

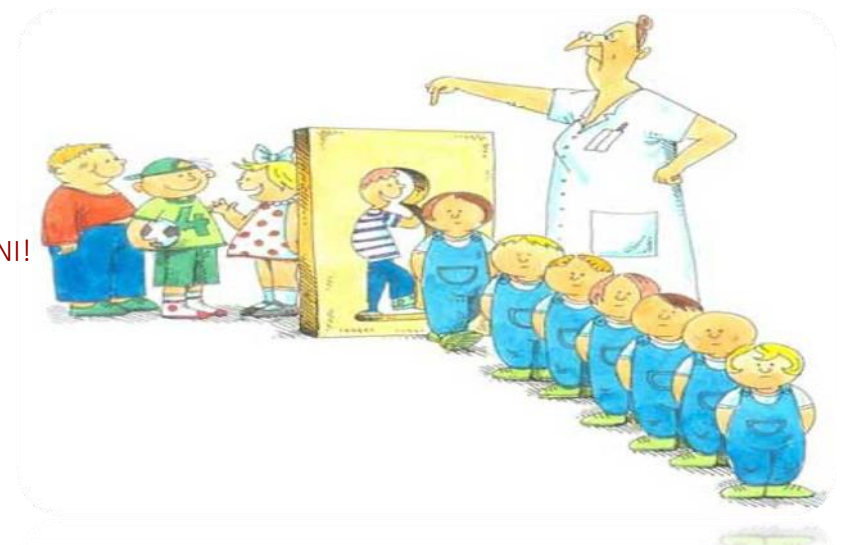
Míg a régi rendszerben a felnőtt feltétlen elfogadása és a tekintélyelvű erkölcs dominált , az új szemléletben a nevelő hatás alapja a gyermek belső érzelmi biztonsága és a közösséggé érés egyedi útja.

AZ ÓVODA JÖVŐJE!?

„ÓVODÁSABB” ÓVODA, HOGY AZ ISKOLAI MEGFELELÉSI „KÉNYSZERTŐL” MEGSZABADULVA KÉPESEK LEGYÜNK GÁTAT SZABNI AZON MEGOLDÁSOKNAK, MELYEK TOVÁBB ÉLTETIK AZ ISKOLAKULTÚRA „ÓVODAVERZIÓJÁT”, DE KISZÉLESÍTI A GYERMEKEK VALÓDI ÉRDEKEIT, SZÜKSÉGLETEIT FELISMERŐ, VÉDELMEZŐ NEVELÉS LEHETŐSÉGEIT! /Pálfi Sándor – neki is „puszi itt is”/

ÓVODA..AHOL még JÓ GYEREKNEK LENNI!

MI TÖRTÉNIK A TANTEREMBEN?

AZ ISKOLA JÖVŐJE?

AZ ISKOLA JÖVŐJE?

MIT Tanítunk, HOL Tanítunk, HOGY tanítjuk?

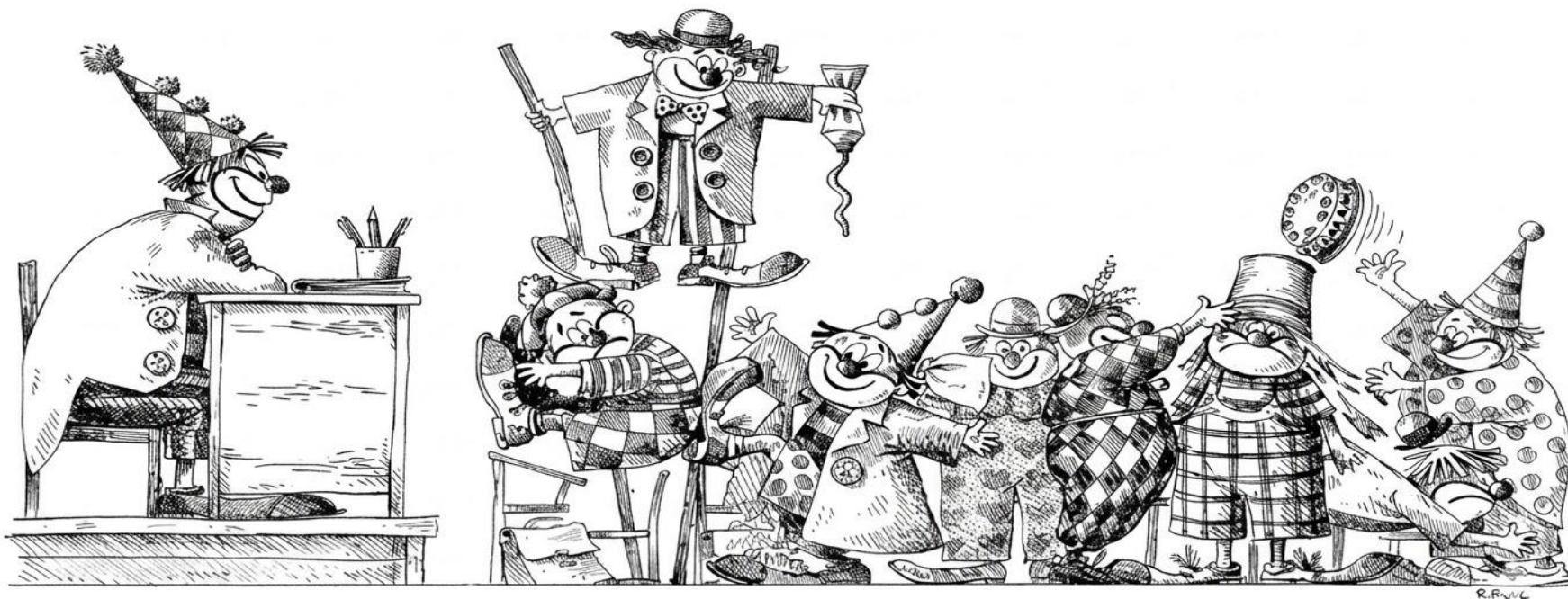
- Olyan feladatokkal ellátni, amelyek lehetőséget adnak kibontakozására, amelyekben örömet leli, a kreativitására építve az egyéni választás lehetőségét is megadva.
- „látásra nevelés”
- alkotás-munkálkodás öröme,
- tanár, gyermek együtt játszik, alkot-dolgozik a gyermekkel
- osztálytermi formáció felbontása,
- Komplexitás
- Közösségi élmény, társas kapcsolatok

AZ INTERAKTÍV TANULÁS LÉPÉSEI...

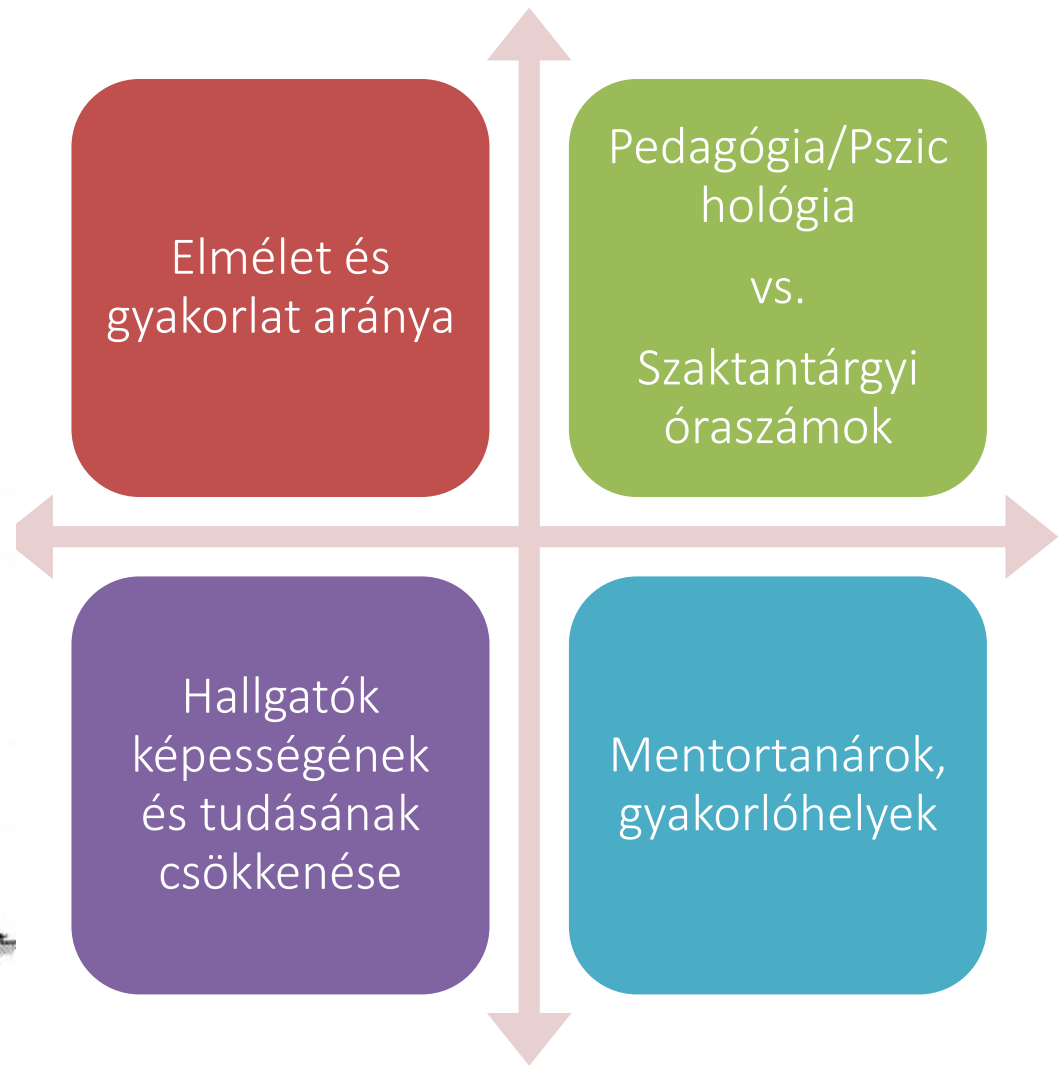

- **ÁTÁLLÁS** A LINEÁRIS TANULÁSRÓL A HIPERMÉDIÁSRA. (AZ ÚJ GENERÁCIÓ INFORMÁCIÓKEZELÉSE INTERAKTÍV ÉS PÁRHUZAMOS, AMIT A HIPERTEXT, AZ AKTÍV HIVATKOZÁSOK STB. JÓL TÁMOGATNAK). – LSD: OKOSTANKÖNYV
- ÁTÁLLÁS AZ UTASÍTÁSOKRÓL A **KÉSZÍTÉSRE** ÉS A **FELFEDEZÉSRE**
- ÁTÁLLÁS A KÖZVETÍTŐ, TANÁRKÖZPONTÚ TANULÁSRÓL A **„TANULÓKÖZPONTÚRA”**.
- AZ ANYAG BEFOGADÁSÁRÓL A **NAVIGÁLÁS** ÉS A **TANULÁS TANULÁSÁRA** VALÓ ÁTÁLLÁS.
- AZ ISKOLAI TANULÁSRÓL AZ **ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁSRA** VALÓ ÁTÁLLÁS. (AZ „EMBERISÉG TUDÁSBÁZISA ÉVENKÉNT MEGDUPLÁZÓDIK”).
- ÁTÁLLÁS A TÖMEGES OKTATÁSRÓL A **SZEMÉLYRE SZABOTT TANULÁSRA**.
- ÁTÁLLÁS A „KÍNT” OKOZÓ TANULÁSRÓL AZ ÉRDEKES TANULÁSRA, AMELYNEK KERETÉBEN AZ **ISMERETSZERZÉS, A MUNKA ÉS A SZÓRAKOZÁS INTEGRÁLÓDHA**T.
- VÉGÜL A KÖZVETÍTŐ SZEREPRŐL A TANÁR **SEGÍTŐ SZEREPÉRE** VALÓ ÁTÁLLÁS.

A PEDAGÓGUSKÉPZÉS...

A pedagógusképzés dilemmái

Elmélet és
gyakorlat aránya

Pedagógia/Pszic
hológia
vs.
Szaktantárgyi
óraszámok

Hallgatók
képességének
és tudásának
csökkenése

Mentortanárok,
gyakorlóhelyek

SZAKGIMNÁZIUM
VS
PEDAGÓGIAI TECHNIKUM

— ÓVODAI NEVELŐ
VS
OKTATÁSI SZAKASSZISZTENS

640.900 FT BRUTTÓ pályakezdő fizetés – alapszakon végzetteknek

16 962 az első helyen jelentkező diákok száma

9145 az alapszakra felvett diákok száma

2025.
PEDAGÓGUS KÉPZÉS

5996 a mesterképzésre felvettek száma

97,24% a nők aránya a végzettek körében

A pedagógus hivatás és ami mögötte van...

Anyagi és
társadalmi
megbecsülés

Tanulás

nyári szünetre megy
adminisztrál

órákat tart
értekezik

vigasztal
mosolyogtat
kézen fog
ügyel
pakol
példát mutat
beszéd-kioszt
megért-megértet
kreditet gyűjt

(ami a felszín
alatt rejlik)

személyiséget
fejleszt
előítéleteket rombol
digitalizál
játékokat eszel ki
kivág-ragaszt-
színez-rajzol
értékel
minősít-minősítik

NARRATÍV KONTEXTUS.../ERVING GOFFMAN, DANIEL KAHNEMAN, AMOS N. TVERSKY/

Pálcikaember

Gyerekrajz

Műalkotás

MILYEN KÉPÜNK VAN A VILÁGRÓL – MILYEN KÉPE VAN RÓLUNK A VILÁGNAK...

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Bíró Gyula főigazgató/főtanácsadó, c. egyetemi docens

Gál Ferenc Egyetem Rektori Hivatal-Szeged

Gál Ferenc Egyetem Szarvasi Gyakorlóintézmény-Szarvas

Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Kar Nevelés- és Társadalomtudományi Tanszék - Szarvas

biro.gyula@gfe.hu

www.gfe.hu

GÁL FERENC
EGYETEM